

Advies Monitor Sociaal domein 2018_{Q1-Q3}

Adviesraad Sociaal Domein Nuenen c.a.

19 februari 2019

De tussenrapportage van de Monitor sociaal domein 2018_{Q1-Q3} is in de ASD door de Gemeente toegelicht en besproken. We constateren een positieve ontwikkeling en aanpassing in de richting van onze wensen. Dat komt o.a. door een beknoptere en duidelijkere tekst, de opname van uitvoeringskosten, beter inzicht in de grootte en de stuurbaarheid van de uitgaven bij jeugdzorg, betere uitsplitsing per onderwerp en het toevoegen van nieuwe relevante onderdelen. Dat ervaren we als verbeteringen.

In het beleidsplan sociaal domein 2016-2019 van juni 2016 staan de volgende 3 doeleinden voor het sociale domein geformuleerd:

1. Is de aangeboden zorg kwalitatief en kwantitatief op orde?
2. Zijn de klanten tevreden?
3. Kan het CMD het aantal (dure) doorverwijzingen beperken?

De monitor 2018_{Q1-Q3} formuleert de doeleinden op een andere manier:

1. Versterking van de eigen verantwoordelijkheid en (zelf)redzaamheid van burger;
2. Verschuiving van de tweede naar de eerste lijn en;
3. Mensen kunnen naar vermogen participeren in de samenleving.

Deze formulering is meer intern op de Gemeente gericht en minder op de belevingswereld van de inwoners. Om de eigen interne processen te monitoren is dat verdedigbaar, om verantwoording aan de inwoners te geven lijkt het een minder geschikte aanpassing.

Aanbeveling: Bij het schrijven van het nieuwe beleidsplan sociaal domein bevelen wij aan de externe focus op de inwoners als uitgangspunt te nemen.

De ASD moet constateren dat op basis van de verstrekte gegevens het voor ons niet mogelijk is een uitspraak te doen of conclusies te trekken of het gewenste beleid uit het beleidsplan (kwaliteit zorg, klanttevredenheid) is of wordt gerealiseerd.

Aanbeveling: Zorg dat deze vragen wel kunnen worden beantwoord in de Monitor over heel 2018.

Geconstateerde ontwikkelingen

Jeugdzorg: Er is beter inzicht gekregen in de verschillende groepen en of het gebruik van die groepen een autonoom, niet te beïnvloeden proces is of mogelijk (een beetje) kan worden bijgestuurd. Hoofd conclusie lijkt te zijn dat de grootste uitgaven autonoom en niet te beïnvloeden zijn en dat de lagere bedragen mogelijk wel kunnen worden gestuurd. De afspraken met de huisartsen zijn noodzakelijk en hoopgevend om onnodige en te dure doorverwijzingen te reduceren. Het is verheugend te constateren dat de huisartsen een praktijkondersteuner willen plaatsen bij het CMD.

WMO: Er lijkt een autonome groei te zijn in de WMO. Deze groei zal versterken in 2019 door een nieuw abonnementstarief van €17.50 per 4 weken van de eigen bijdrage zonder voldoende compensatie vanuit de centrale overheid. Landelijk wordt er in 2019 een toename in uitgaven verwacht van 7% bij WMO en 15% bij Jeugdzorg.

Participatie: Er zijn stappen gezet om inwoners omhoog te bewegen langs de treden van de participatieladder. Maar de effecten van de economie zijn veel sterker. Het granietenbestand bij de

eerste treden wordt nauwelijks door gemeentelijk beleid beïnvloed. Dat is zorgwekkend.

Aanbeveling: Onderzoek, net als bij jeugdzorg, expliciet welke groepen kunnen worden beïnvloed door gemeentelijk beleid en wat de kosten zijn van zo'n beleid. Met dit inzicht kan mogelijk het beleid worden aangepast.

Financiën: Een indicatie van de financiële risico's kan illustratief zijn om de urgentie van onvoldoend beheersing van de uitgaven zichtbaar te maken. De besproken vangnetregeling spreekt over een tekort van maximaal 5%. Maar in feite kan het 10% zijn. Landelijk blijken al veel gemeenten gebruik te maken van de vangnetregeling. Omdat deze vergoedingen worden verhaald op het totale budget voor alle gemeenten in de komende jaren, zullen de uitkeringen aan Nuenen verder dalen.

Vraag: Geldt deze grens dan voor alle uitgaven in het sociale domein of alleen van die gefinancierd uit de BUIG uitkering?

Vraag: Blijft Nuenen voldoen aan de voorwaarden om gebruik te kunnen blijven maken van de vangnetregeling?

Conclusies

Cursief zijn de conclusies van de monitor vermeld. Daarna de reactie van de ASD op deze conclusies.

1. *We constateren een stabilisering bij de implementatie van het transformatieproces. Daar staat echter tegenover dat de kosten van ondersteuning en de uitvoeringskosten bij elkaar opgeteld significant stijgen. Dat staat op gespannen voet met het doel een klimaat van betaalbare zorg nu en in de toekomst te garanderen.*

Op basis van de gepresenteerde cijfers komt de ASD tot de conclusie dat stabilisering/stagnatie van het transformatieproces ongewenst is. De transformatie moet sneller gaan om de te verwachte hogere uitgaven en teruglopende inkomsten blijvend te kunnen compenseren. Doorgaan zoals nu maakt betaalbare zorg in de komende jaren waarschijnlijk onhaalbaar.

2. *De hulpvraag Wmo neemt toe. Dit is deels toe te schrijven aan de lage drempel die het CMD nu eenmaal is. Anderzijds is de stijging een gevolg van de vergrijzing in ons dorp.*

De hulpvraag zal nog verder toenemen door het nieuwe abonnementstarief. Verbetering van de voorliggende voorzieningen en het faciliteren van vrijwilligers en mantelzorgers lijken een goede en noodzakelijke strategie.

3. *We constateren dat veel verwijzingen naar jeugdhulp plaatsvinden zonder dat wij daar grip op hebben. Deze directe verwijzingen zijn niet alleen het gevolg van een toenemende complexiteit van onze maatschappij, maar heeft ook als oorzaak dat ouders eerder geneigd zijn in voorkomende gevallen de hulp in te roepen van een huisarts. Zowel de inzet van een praktijkondersteuner als een verdere intensivering van de samenwerking tussen huisartsen en CMD kan soelaas bieden.*

Verder gaan in het overleg met de huisartsen en een beter volg- en controlesysteem van alle inwoners onder externe behandeling lijken noodzakelijk om onnodige verwijzingen en onnodig te lange behandelingen te beperken.

4. *Mogelijkheden om de kosten beheersbaar te houden zijn: investeren in het voorliggend veld (vooral bij de Wmo). Bij de jeugdzorg zijn de mogelijkheden om de kosten in de hand te houden beperkt. Meer dan de helft van het budget gaat op aan 8% van de cliënten. Vooral de aanwezigheid van een gezinshuis in Nuenen speelt ons parten.*

Sommige acties van partijen in het sociaal domein kan de gemeente niet beïnvloeden maar zij beïnvloeden soms wel in sterke mate de uitgaven. Dit geldt voor elke gemeente. Dit is een weeffout in de huidige regelgeving. Het verdient aanbeveling tezamen met andere gemeenten, via de VNG, een wetswijziging te bepleiten.

Samenvattend:

- De ASD waardeert de toegenomen aandacht voor de verantwoording van het beleid en de wijze van presentatie van de vele gegevens. Bij de presentatie ligt de nadruk op de interne processen van de Gemeente, minder op de belevingswereld van de inwoners. Dat kan beter.
- Het lijkt dat de transformatie stagneert. Het laaghangend fruit is geplukt. Een grotere verandering is nodig om aan de toekomstige zorgvraag adequaat te kunnen blijven voldoen. Doorgaan op de huidige weg schiet tekort. Dat geldt vooral bij participatie, maar ook bij jeugdzorg en WMO.
- De ASD waardeert de toegenomen transparantie van de financiën. Die kan verder worden verbeterd door de inkomsten, uitgaven en risico's duidelijker te illustreren.

Adviesraad Sociaal Domein Nuenen c.a.

P.P.J. van den Bosch,
Voorzitter.